

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL – 4101-12-15/2013
P/13/163

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/13/163 – Gospodarka rybacka na jeziorach Skarbu Państwa w województwie warmińsko-mazurskim

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Kontroler Jacek Mrozek – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86442 z dnia 4 października 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Gospodarstwo Rybackie Czerwony Dwór Andrzej Wijas i Marian Wijas Rogojny 13, 19-411 Świętajno (zwane dalej „Gospodarstwem”).

Kierownicy jednostki kontrolowanej Andrzej Wijas i Marian Wijas – osoby fizyczne prowadzące działalność rolniczą, będące stroną umowy dzierżawy jezior (zwani dalej „Współdzierżawcami”).

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą tej oceny jest właściwe prowadzenie odłowów w użytkowanym obwodzie rybackim oraz dokonywanie zarybień wymaganymi dawkami.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły natomiast:

- niewywiązania się z określonego w umowie dzierżawy obowiązku informowania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie (dalej „RZGW”), z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem, o planowanym terminie dokonywania zarybień,
- prowadzenia dokumentacji gospodarki rybackiej niezgodnie z postanowieniami obowiązujących w tym zakresie rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- powoływania się w zezwoleniach na amatorski połów ryb na nieaktualną podstawę prawną,
- niezłożenia do Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie (dalej „IRS”) sprawozdania statystycznego RRW-23 za 2012 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prowadzenie połowów ryb i uzyskiwanie z tego tytułu przychodów

Opis stanu faktycznego

1.1. W ramach prowadzonej gospodarki rybackiej Gospodarstwo użytkowało jeden obwód rybacki w zlewni rzeki Elk o łącznej powierzchni 1.226,43 ha, obejmujący 6 jezior, tj.: Szwałk Wielki, Szwałk Mały, Pilwąg, Łażno (Haszno), Litygajno oraz Mazury (Birek).

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Rybackie korzystanie z wód ww. obwodu, zarówno jego części zasadniczej jak i uzupełniającej, odbywało się na podstawie umowy dzierżawy zawartej przez Gospodarstwo w dniu 1 listopada 1993 r. z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa. Umowa ta, w okresie od sierpnia 1999 r. do marca 2009 r. była kilkakrotnie aneksowana, m.in. co do wysokości czynszu dzierżawnego oraz przedłużenia jej obowiązywania do 26 września 2023 r. Dla użytkowanego obwodu rybackiego Gospodarstwo posiadało operat rybacki z 2007 r., pozytywnie zaopiniowany przez uprawnioną do tego jednostkę.

(dowód: akta kontroli str. 3-83)

1.2. W okresie 2010-2013 (I półrocze) odłowiono 30.080 kg ryb, uzyskując z tego tytułu przychody w łącznej kwocie 214.205 zł, w tym:

- w 2010 r. – 10.256 kg (68.486 zł),
- w 2011 r. – 8.005 kg (84.620 zł),
- w 2012 r. – 10.863 kg (51.272 zł),
- w okresie od stycznia do czerwca 2013 r. – 956 kg (9.827 zł).

(dowód: akta kontroli str. 84-164)

W umowie dzierżawy i operacie rybackim, dla poszczególnych jezior wchodzących w skład obwodu rybackiego, ustalono następujące wielkości połowów (włącznie z wędkarskimi):

- Szwałk Wielki – około 4.713 kg (20 kg/h),
- Szwałk Mały – ok. 1.777 kg (25 kg/ha),
- Pilwąg – ok. 3.558 kg (25 kg/ha),
- Łażno (Haszno) – ok. 11.425 kg (20 kg/ha),
- Litygajno – ok. 3.003 kg (18 kg/ha),
- Mazury (Birek) – ok. 394 kg (10 kg/ha).

Ustalono, że w latach 2010-2013 (I półrocze) Gospodarstwo na żadnym z użytkowanych jezior nie przekroczyło ww. limitów.

(dowód: akta kontroli str. 84-164)

1.3. Gospodarstwo posiadało zezwolenia Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego na połów ryb w okresach ochronnych. I tak:

- Decyzją z 10 lutego 2010 r. zezwolono na połów 300 kg tarlaków szczupaka do celów zarybieniowych w okresie ochronnym, tj. od 1 marca 2010 r. do 30 kwietnia 2010 r. oraz na połów 100 kg tarlaków sandacza do celów zarybieniowych w okresie ochronnym, tj. od 1 marca 2010 r. do 31 maja 2010 r.
- Decyzją z 15 lutego 2011 r. zezwolono na połów 300 kg tarlaków szczupaka do celów zarybieniowych w okresie ochronnym, tj. od 1 marca 2011 r. do 30 kwietnia 2011 r. oraz na połów 100 kg tarlaków sandacza do celów zarybieniowych w okresie ochronnym, tj. od 1 marca 2011 r. do 31 maja 2011 r.
- Decyzją z 21 lutego 2012 r. zezwolono na połów 300 kg tarlaków szczupaka do celów zarybieniowych w okresie ochronnym, tj. od 1 marca 2012 r. do 30 kwietnia 2012 r. oraz na połów 100 kg tarlaków sandacza do celów zarybieniowych w okresie ochronnym, tj. od 1 marca 2012 r. do 31 maja 2012 r.
- Decyzją z 4 marca 2013 r. zezwolono na połów 300 kg tarlaków szczupaka do celów zarybieniowych w okresie ochronnym, tj. od 1 marca 2013 r. do 30 kwietnia 2013 r.

Przeprowadzona w toku kontroli analiza protokołów połowu ryb z okresu 2010-2013 (I półrocze) wykazała, że połowów dokonano w terminach i w ilości

nieprzekraczającej limitów określonych w ww. decyzjach Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

(dowód: akta kontroli str. 167-200)

1.4. Oprócz połowów dokonywanych na podstawie stosownych decyzji Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego na odstępstwa od zakazów określonych w ustawie z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym² (zwanej dalej „ustawą o rybactwie śródlądowym”), połowy ryb dokonywane były wyłącznie poza okresami ochronnymi, określonymi w § 7 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 listopada 2001 r. w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie³ (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie połowu ryb”).

(dowód: akta kontroli str. 101-164)

1.5. W dniu 12 listopada 2013 r. dokonano oględzin dwóch łodzi rybackich wykorzystywanych do połowu ryb, rybackich narzędzi połowowych (wontonów i niewodów), a także czynności połowu przeprowadzonych w obwodzie rybackim na jeziorze Łażno. Ustalono m.in. że:

- zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy o rybactwie śródlądowym i § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie połowu ryb narzędzia rybackie oznakowane były symbolem Gospodarstwa, zaś łodzie rybackie numerami rejestracyjnymi umieszczonymi na zewnętrznych płaszczyznach burt,
- wielkość oczek 10 wontonów wykorzystywanych do połowu, wynosiła 50 mm, co było zgodne z wymogami § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia,
- podczas połowu złowiono: dziewięć szczupaków (jeden o wadze 4 kg o wymiarze 65 cm i osiem o wadze 1 kg i wymiarze 50 cm), zatem wymiary poszczególnych odłowionych ryb były nie mniejsze niż określone w § 6 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 201-204)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gospodarstwa w zbadanym obszarze.

2. Zarybianie wód oraz ponoszone nakłady na ten cel

Opis stanu faktycznego

W okresie 2010-2012 r. Gospodarstwo dokonywało zarybień o strukturze gatunkowej oraz w wielkościach nie mniejszych niż zostały określone w umowie dzierżawy i operacie rybackim.

Ustalone nieprawidłowości

Stosownie do § pkt 6 umowy dzierżawy, Gospodarstwo zobowiązane było do pisemnego powiadomienia RZGW, co najmniej z 14-dniowym wyprzedzeniem o planowanym miejscu i terminie zarybień.

We wszystkich 30 przypadkach zarybień dokonanych w okresie 2010 r. – I półroczu 2013 r., o miejscu i terminie przeprowadzenia tych czynności nie poinformowano RZGW w formie pisemnej, z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem. Według wyjaśnień Współdzierżawcy Andrzeja Wijasa, producenci narybku do ostatniej chwili nie podawali Gospodarstwu daty jego przekazania, stąd też nie było możliwe pisemne powiadomienie RZGW z odpowiednim wyprzedzeniem. Niemniej jednak o zarybieniach tych RZGW każdorazowo informowane było telefonicznie. Do formy i terminów powiadomień urzędnicy RZGW nie mieli uwag.

(dowód: akta kontroli str. 3-36, 165-166 i 205-288)

² Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471 ze zm.

³ Dz. U. Nr 138, poz. 1559 ze zm.

Opis stanu
faktycznego

W okresie 2010-2013 (I półrocze) Gospodarstwo poniosło koszty związane z zarybieniem w wysokości 103,5 tys. zł, w tym: w 2010 r. – 25,4 tys. zł, w 2011 r. – 24,9 tys. zł, w 2012 r. – 25,2 tys. zł oraz w I półroczu 2013 r. – 28 tys. zł. We wszystkich przypadkach zarybień dokonywano materiałem pochodzącym z dorzecza Wisły, w którym leży obwód rybacki użytkowany przez Gospodarstwo.

(dowód: akta kontroli str. 84-100, 205-229)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność Gospodarstwa w zbadanym obszarze.

3. Działania na rzecz ochrony rybostanu wód

3.1. W wykorzystywanym przez Gospodarstwo obwodzie rybackim nie ustanowiono obrębów ochronnych. Gospodarstwo w okresie 2010-2013 (I półrocze) nie występowało do Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego o ustanowienie takich obrębów.

(dowód: akta kontroli str. 289)

3.2. W latach 2010-2013 (I półrocze) Gospodarstwo nie występowało do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie zezwolenia na odstrzał kormoranów. W złożonym wyjaśnieniu Współdziejawca Andrzej Wijas podał, że Gospodarstwo nie ubiegało się o ww. zezwolenie, ponieważ na terenie dzierżawionych przez Gospodarstwo jezior kormorany nie miały miejsc lęgowych, zaś odstrzał poza koloniami lęgowymi jest znacznie utrudniony.

(dowód: akta kontroli str. 165-166)

3.3. W okresie 2010-2013 (I półrocze) w Gospodarstwie nie zatrudniano pracowników na stanowiskach strażników rybackich. W Gospodarstwie nie zatrudniano również strażników Państwowej Straży Rybackiej.

(dowód: akta kontroli str. 290)

3.4. W badanym okresie Gospodarstwo nie ubiegało się o dofinansowanie realizowanych działań ochronnych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

(dowód: akta kontroli str. 291)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gospodarstwa w zbadanym obszarze.

4. Sprzedaż zezwoleń na amatorski połów ryb

W latach 2010-2013 (I półrocze) Gospodarstwo sprzedało 1.000 zezwoleń na amatorski połów ryb o łącznej wartości 65.350 zł, w tym:

- w 2010 r. – 364 zezwoleń (24.000 zł),
- w 2011 r. – 340 zezwoleń (22.000 zł),
- w 2012 r. – 230 zezwoleń (15.000 zł),
- w I półroczu 2013 r. – 66 zezwoleń na kwotę 4.350 zł.

W Gospodarstwie nie prowadzono ewidencji wydanych zezwoleń w podziale na zezwolenia całoroczne i okresowe. Współdziejawca Andrzej Wijas wyjaśnił, że dotychczasowy sposób prowadzenia przez Gospodarstwo ewidencji był wystarczający.

(dowód: akta kontroli str. 165-166, 292-293)

W ww. zezwoleniach ustalone zostały m.in. podstawowe warunki uprawiania amatorskiego połowu ryb wynikające z potrzeby prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodzie rybackim, uwzględniającej w szczególności wymiary

gospodarcze, limity połowu, czas, miejsce i technikę połowu ryb. Określono w nich m.in., że dzienne ilości złowionych ryb mogą wynosić:

- 1 szt. karpia o wadze do 3 kg,
- 2 szt. sandacza i węgorza o długości powyżej 50 cm,
- 3 szt. szczupaka o długości powyżej 50 cm,
- 1 szt. suma o długości powyżej 70 cm,
- dowolną ilość okonia o długości powyżej 15 cm,
- dowolną ilość lina o długości powyżej 35 cm.

Uwagi dotyczące badanej działalności

W podstawowych warunkach uprawiania amatorskiego połowu ryb określonych w zezwoleniach, jako ich podstawę prawną podawano rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 26 maja 1997 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o rybactwie śródlądowym⁴, uchylone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 15 marca 1999 r. w sprawie połowu ryb w wodach śródlądowych⁵.

(dowód: akta kontroli str. 294)

Współdzierżawca Andrzej Wijas wyjaśnił, że w ww. regulaminie nieaktualne rozporządzenie podano omyłkowo.

(dowód: akta kontroli str. 165-166)

Opis stanu faktycznego

W okresie 2010-2013 (I półrocze) w obwodzie rybackim wykorzystywanym przez Gospodarstwo, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego nie wprowadził zakazów uprawiania amatorskiego połowu ryb.

(dowód: akta kontroli str. 295)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gospodarstwa w zbadanym obszarze.

5. Dokumentacja gospodarki rybackiej

5.1. Gospodarstwo prowadziło dokumentację gospodarki rybackiej zgodnie ze wzorami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2003 r. w sprawie dokumentacji prowadzonej przez uprawnionego do rybactwa⁶ (zwanym dalej „rozporządzeniem z 30 września 2003 r.”) oraz w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 19 lutego 2013 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji gospodarki rybackiej⁷ (zwanym dalej „rozporządzeniem z 19 lutego 2013 r.”). Składały się na nią księgi gospodarcze, zestawienia roczne, protokoły zarybień oraz protokoły połowu ryb prowadzone pisemnie w języku polskim, przy użyciu trwałego środka i bez używania skrótów.

(dowód: akta kontroli str. 84-164, 182-200, 230-288)

5.2. Gospodarstwo w latach 2010-2013 (półrocze) prowadziło księgi gospodarcze, osobno dla każdego jeziora wchodzącego w skład obwodu rybackiego. Księgi te zawierały ewidencję połowu ryb i raków, ewidencję amatorskiego połowu ryb i ewidencję zarybień.

Ustalone nieprawidłowości

Księgi te nie zawierały danych dotyczących: wydajności z 1 ha wód (niewypełniona poz. 2), wymiaru gospodarczego ryb (poz. 5) oraz liczby osób uprawiających amatorski połów ryb (poz. IVb), tj. danych określonych we wzorze księgi gospodarczej ustalonym rozporządzeniami z 30 września 2003 r. i 19 lutego 2013 r.

⁴ Dz. U. Nr 60, poz. 372.

⁵ Dz. U. Nr 38, poz. 370.

⁶ Dz. U. Nr 180, poz. 1766 ze zm.

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 326

Stwierdzono również, że 18 błędnych wpisów poprawiono niezgodnie z § 3 ust. 3-5 ww. rozporządzeń, gdyż m.in.:

- przeprawiano treść poprawianą bez zachowania czytelności zapisu pierwotnego (w 9 przypadkach),
- nie wskazano daty poprawki (18),
- nie potwierdzono poprawek podpisem (3).

(dowód: akta kontroli str. 101-164)

Współdzierzawca Andrzej Wijas wyjaśnił, że przyczyną ww. błędów w prowadzeniu ksiąg gospodarczych jezior było niedopatrzenie.

(dowód: akta kontroli str. 165-166)

Opis stanu faktycznego

Protokoły połowu ryb oraz protokoły zarybień były sporządzone i przechowywane w sposób zgodny z wymogami określonymi w ww. rozporządzeniach. W dokumentacji tej określono dane dotyczące m.in. gatunków odłowionych ryb, sortymentu, rodzaju i wielkości połowu ryb oraz materiału zarybieniowego.

Ustalone nieprawidłowości

W 9 na 30 protokołów zarybień niewypełnione rubryki nie zostały przekreślone, pomimo takiego wymogu określonego w § 4 ust. 3 ww. rozporządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 182-200, 230-288)

Współdzierzawca Andrzej Wijas wyjaśnił, że nieprawidłowe sporządzanie protokołów zarybień było spowodowane niedopatrzeniem.

(dowód: akta kontroli str. 165-166)

Opis stanu faktycznego

5.3. Zestawienia roczne sporządzone przez Gospodarstwo określały m.in. dane dotyczące wielkości połowu ryb, amatorskiego połowu ryb oraz informacje zawarte w protokołach zarybień dotyczące materiału zarybieniowego.

(dowód: akta kontroli str. 84-100)

5.4. Gospodarstwo sporządziło sprawozdania statystyczne RRW-23 (zestawienia dotyczące gospodarki rybackiej prowadzonej w publicznych śródlądowych wodach powierzchniowych płynących) za lata 2009-2011 i przekazało je do IRS w terminach odpowiednio: 29 marca 2010 r., 12 kwietnia 2011 r. i 21 marca 2012 r.

Ustalone nieprawidłowości

Gospodarstwo nie sporządziło sprawozdania RRW-23 za 2012 r., które zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 4a ust. 1 pkt 2 ustawy o rybactwie śródlądowym, w związku z prowadzonym Programem Badań Statystycznych Statystyki Publicznej powinno zostać przekazane do IRS w terminie do 31 maja 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 296-297)

W powyższej sprawie Współdzierzawca Andrzej Wijas wyjaśnił, że przyczyną niedopełnienia przez Gospodarstwo tego obowiązku było przeoczenie.

(dowód: akta kontroli str. 165-166)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Gospodarstwa w zbadanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnosi o:

1. Informowanie RZGW o planowanych zarybieniach zgodnie z postanowieniami zawartej umowy.
2. Wskazanie w zezwoleniach na amatorski połów ryb, aktualnych aktów prawnych.
3. Prowadzenie dokumentacji gospodarki rybackiej zgodnie z wymogami rozporządzenia z 19 lutego 2013 r.
4. Sporządzenie i przekazanie do IRS sprawozdania statystycznego RRW-23 za 2012 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia listopada 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Kontroler
Jacek Mrozek
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.